

บทความเรื่อง “แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ”

รากฐานมั่นคง ประเทศชาติมั่นคง

คงไม่มีใครปฏิเสธว่าปัจจุบันเศรษฐกิจไทยได้เข้าเป็นส่วนหนึ่งในตลาดโลก ที่ได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจโลก การแข่งขันทางเศรษฐกิจที่ซับซ้อนรุนแรงทำให้แต่ละประเทศต้องพยายามพัฒนาตัวเองเพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

“อุข้าว อุ่น้ำ” “ทรัพย์ในดิน สินในน้ำ” นิยามสั้นๆ ที่หมายถึงประเทศไทยนี้ กำลังถูกท้าทายด้วยการพัฒนาดังกล่าว กล่าวคือ ทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ เสี่ยงต่อการใช้ประโยชน์อย่างไม่ถูกต้องและไม่เป็นธรรม ความหลากหลายทางชีวภาพกำลังถูกคุกคามด้วยระบอบทุนสมัยใหม่ พืชพรรณบางชนิดอาจสูญพันธุ์ในไม่ช้า สัตว์ป่าขาดแหล่งอาหาร แหล่งน้ำ และที่อยู่อาศัย ชาวบ้านขาดแหล่งทำกินที่เหมาะสมเพื่อรักษาและพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพให้ยั่งยืน ถึงเวลาแล้วที่หน่วยงานทุกภาคส่วน ทั้งรัฐ เอกชน องค์กรอิสระ นักวิชาการ และผู้ประกอบการ ฯลฯ จะร่วมมือกันสร้างความแข็งแกร่งทางทรัพยากรแก่ลูกหลานไทยในอนาคต ด้วยเหตุที่กล่าวมา สำนักพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (สพภ.) ซึ่งเป็นองค์กรมหาชน จึงได้จัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ และติดตามการดำเนินงาน อำนวยความสะดวกแก่หน่วยงานดังกล่าวและเอกชน

สร้างมูลค่า รักษาทรัพย์สินชาติ

ด้วยตระหนักถึงความอุดมสมบูรณ์หลากหลายทางชีวภาพของชาติ สพภ. จึงกำหนดพันธกิจหลักดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการศึกษาวิจัย จัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญา องค์ความรู้ และการพัฒนาเทคโนโลยี เครื่องมือ มาตรการ มาตรฐาน เพื่อดูแลการแบ่งปันใช้สอยประโยชน์จากชีวภาพ
2. เสนอแนะนโยบายและมาตรการ รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนและเป็นศูนย์กลาง ประสานงาน และดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ

พันธกิจดังกล่าวข้างต้น ได้ก่อให้เกิดกิจกรรมต่างๆ มากมาย ทั้งในเชิงวิชาการ และ ประชาสัมพันธ์ ในประการแรก สพท. ได้ดำเนินการจัดทำบัญชีรายการชีวภาพต่างๆ ในเบื้องต้นนี้ เช่น พืช สัตว์ และจุลินทรีย์ที่มีแหล่งกำเนิดในประเทศ โดยได้รับความร่วมมือดียิ่งจากหน่วยงานราชการ และ มหาวิทยาลัยต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านวิชาการสาขาต่างๆ ที่มีความซับซ้อน อาทิ ประมง พฤกษศาสตร์ ชีวเคมี ป่าไม้ วิทยาศาสตร์ทางทะเล และธรณีวิทยา ฯลฯ ซึ่งช่วยเสริมให้องค์ความรู้ความ หลากหลายทางชีวภาพเพิ่มพูนและสมบูรณ์ในที่สุด นอกจากนี้ ยังเชิญ “ปราชญ์ชาวบ้าน” ให้ร่วมเก็บ รวบรวมข้อมูล และนับเป็นคลังความรู้ชั้นเลิศ ในอนาคตอันใกล้ ไม่เพียงแต่ข้อมูลความหลากหลายทาง ชีวภาพเท่านั้น ทว่า ประเพณี พิธีกรรม ขนบต่างๆ ของชาวบ้านอันเกี่ยวกับพืชพรรณ สัตว์นี้ จะดำเนินการ รวบรวมไว้ด้วยกัน เพื่อเป็นสมบัติชาติต่อไป

ส่วนประการหลัง สพท. ได้จัดกิจกรรมลงพื้นที่ในภาคต่างๆ ภาคละ 2-3 จังหวัด เพื่อเข้าถึง ประชาชนอย่างแท้จริง โดยมีกิจกรรมบนเวทีที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไป และ ยังได้รับความร่วมมือจากวงการบันเทิง โดยนักแสดงบางท่านทำหน้าที่เป็น ทูต สพท. ทำให้กิจกรรม ต่างๆ ที่ผ่านมา ได้รับการตอบรับดีเกินคาด นอกจากนี้ ยังได้จัดทำเว็บไซต์ BioGang (www.biogang.net) เพื่อให้นักเรียน และบุคคลทั่วไป ใช้เป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด รวมทั้ง บันทึกข้อมูลทางชีวภาพ ใหม่ๆ เพื่อให้ทาง สพท. ดำเนินการสำรวจอย่างรวดเร็ว

อนึ่ง ฐานข้อมูลทางชีวภาพนี้ มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อให้หน่วยงานอื่นๆ สามารถนำไปพัฒนาต่อ ยอดและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจได้จริง สพท. จึงได้วางยุทธศาสตร์เป็นขั้นเป็นตอน พร้อมโครงการต่างๆ เช่น ยุทธศาสตร์ที่ 1 “ชุมชนท้องถิ่นและประชาชนฐานรากสามารถพึ่งตนเองได้จากฐานทรัพยากร ชีวภาพอย่างยั่งยืน และนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ” โครงการของยุทธศาสตร์นี้คือ “ส่งเสริมการจัดทำ แผนการจัดการทรัพยากรระดับชุมชนและท้องถิ่น”, โครงการฝึกอบรมผู้นำชุมชนและเยาวชนเพื่อบริหาร จัดการทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน”, ยุทธศาสตร์ที่ 2 “การจัดการองค์ความรู้ ศึกษาวิจัยและพัฒนา” โครงการสำคัญๆ ได้แก่ “โครงการพัฒนาระบบและเครือข่ายฐานข้อมูลความ หลากหลายทางชีวภาพ ระดับประเทศระยะที่ 1” โครงการสารานุกรมภูมิปัญญาท้องถิ่นอาหารไทย 4 ภาค” ฯลฯ

มูลค่าเศรษฐกิจไทยจากฐานชีวภาพ

จากการเข้าร่วมอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพในปี 2547 และได้ยกระดับเป็นกฎหมายระหว่างประเทศในเวลาต่อมา ประเทศไทยจึงมีพันธกิจหลักในการดำเนินการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ความหลากหลายชีวภาพให้ยั่งยืน และเป็นธรรม และได้บรรจุพันธกิจดังกล่าวไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10

ในการบรรลุพันธกิจดังกล่าวนี้ รัฐและเอกชนทุกภาคส่วนควรร่วมมือกัน โดยมีจุดประสงค์ในการเชื่อมโยงความหลากหลายทางชีวภาพเข้ากับทุน 3 ด้าน อันได้แก่ ทุนสังคม ทุนทรัพยากร และทุนเศรษฐกิจ ประการแรก ทุนสังคมนั้นหมายถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้านในพื้นที่ทุกส่วนของประเทศไทย ถือเป็นคลังความรู้สำคัญที่จะสร้างฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพได้ เช่น กรณีสมุนไพรที่มีสรรพคุณรักษาโรค จำเป็นต้องมีการบันทึก ทดลอง พัฒนา เพื่อป้องกันการละเมิดประโยชน์ของชาติ ดังที่เคยพบว่าต่างประเทศได้นำเอาสมุนไพรไทยไปจดสิทธิบัตรยา ทำให้ไทยไม่สามารถผลิตยาชนิดนั้นได้ ทั้งๆ ที่เป็นสมุนไพรที่มีต้นกำเนิดในประเทศเราเอง

ประการที่สอง ทุนทรัพยากร เช่น ดิน ป่า ประมง พันธุ์พืช นั้น ถ้าพึ่งเพียงแต่ความรู้ทางวิทยาศาสตร์คงไม่เพียงพอต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ หากควรได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านในการพัฒนาพื้นที่ เพื่อรักษาระบบนิเวศเดิมไว้ให้มากที่สุด ดังที่เคยพบว่า การตัดไม้ทำลายป่าเพื่อทำการเกษตรนั้น เช่น สวนผลไม้ ไร่ข้าวโพด อ้อยสับปะรด ทำให้ที่อยู่และแหล่งอาหารของสัตว์ เช่น ช้าง ลิง ชูกรุกราน คุณคาม ช้างจำเป็นต้องบุกรุกไร่ สวน ของชาวบ้าน และอาจทำร้ายคนรวมทั้งลูกคนทำร้าย และลิงก็เช่นกัน สภาพการณ์ดังกล่าวส่งสัญญาณให้เห็นว่าระบบนิเวศของประเทศกำลังอยู่ในภาวะเสี่ยง ในบางกรณี เช่น อุทกภัยดินโคลนถล่ม จ.อุตรดิตถ์ ก็เนื่องจากการทำลายป่าไม้เพื่อเพาะปลูก โดยปราศจากการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการตัดสินใจเลือกพื้นที่ที่เหมาะสม

ประการที่สาม ทุนเศรษฐกิจ เป็นที่ทราบว่าประเทศไทยนั้นตั้งอยู่ในชัยภูมิที่เหมาะสม และมีภูมิประเทศและภูมิอากาศที่หลากหลายในแต่ละภาค ป่าเขาในภาคเหนือ แหล่งอารยธรรมโบราณในอีสาน อุ้งข้าว ลำคลอง ผลไม้หลากชนิด ในภาคกลาง แหล่งอัญมณี ทะเล ในภาคตะวันออก และบางพาราสมุนไพร ชายหาด อาหารทะเล ในภาคใต้ ทรัพยากรต่างๆ เหล่านี้ ไม่ควรใช้อย่างขาดทิศทางการเช่นในปัจจุบัน เนื่องจากสุ่มเสี่ยงต่อการฉกฉวยประโยชน์จากกลุ่มนายทุน ดังเช่น การลอกเลียนแบบพันธุ์ข้าวหอมมะลิของไทย นอกจากนั้น ทรัพยากรเหล่านี้ยังควรได้รับการพัฒนาต่อยอดให้เกิดมูลค่าเพิ่ม และพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการจ้างงาน การบริโภคภายในประเทศ และการส่งออก เช่น สมุนไพร นอกจากนำมาใช้ในทางการแพทย์แล้ว ควรส่งเสริมให้ปลูกอย่างจริงจัง พัฒนาสวนสมุนไพร เพื่อต่อยอดธุรกิจสปา หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ ดอกกล้วยไม้ นอกจากส่งออกเป็นไม้ประดับ ยังอาจนำมาสกัดเป็นหัวน้ำหอมได้

อย่างไรก็ตาม ในการส่งเสริมผลักดันให้ทรัพยากรต่างๆ เกิดมูลค่าเพิ่มและมีมูลค่าทางการตลาดได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องคำนึงถึงบริบทการเปลี่ยนแปลง 5 ประการ ได้แก่ 1.) ข้อจำกัดด้านทรัพยากรธรรมชาติ 2.) นวัตกรรม 3.) ประชากรและสังคม 4.) รูปแบบการบริโภค และ 5.) ความเชื่อมโยงเศรษฐกิจการเงินโลก กล่าวคือ ที่ดินที่มีอยู่อย่างจำกัด ภาวะดินเสื่อม และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการลงทุนต่างๆ และในการแก้ปัญหาเหล่านี้ จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีต่างๆ เช่น เทคโนโลยีชีวภาพ นาโนเทคโนโลยี การบำบัดน้ำเสีย ฯลฯ ในส่วนโครงสร้างทางประชากรและสังคม สังคมไทยกำลังเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น จึงต้องวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของตลาดให้ทันทั่วทั้ง นอกจากนี้ ภาวะความเจ็บป่วยของคนในเมืองใหญ่ทั้งในและต่างประเทศทำให้ผู้บริโภคส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของสุขภาพ รวมทั้งการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยในบางประเทศได้ออกข้อกำหนดเหล่านี้ เป็นมาตรการกีดกันที่ไม่ใช่ภาษี (non-tariff barriers) ประเทศผู้ผลิตจึงต้องคำนึงถึงการผลิตที่ได้มาตรฐานคุณภาพ ประการสุดท้ายคือ การกระจายความเสี่ยงในตลาดโลก ดังที่ได้กล่าวมาแต่ต้นว่าเศรษฐกิจไทยเกี่ยวข้องกับตลาดโลกทั้งในเชิงบวกและลบ การพึ่งพิงตลาดส่งออกประเทศใหญ่ๆ แห่งเดียวย่อมมีความเสี่ยงสูง ดังนั้นการหาตลาดใหม่ๆ ซึ่งไม่จำเป็นต้องใหญ่และมีกำลังซื้อน่าจะลดความเสี่ยงได้ ที่สำคัญคือ ตลาดภายในประเทศ การกระตุ้นให้เกิด “ความนิยมไทย” จำเป็นอย่างยิ่งต่อการเติบโตที่ยั่งยืน

เติบโตอย่างยั่งยืนด้วยรากฐานที่มั่นคง

คำถามหนึ่งที่อยู่ใใจประชาชนไทยส่วนใหญ่คือ เหตุใดเกษตรกรไทยจึงยังคงยากจน ลืมตาอ้าปากไม่ได้ ทั้งๆ ที่เราเป็นประเทศส่งออกหลักด้านสินค้าเกษตร คำตอบคือ การพัฒนาเศรษฐกิจที่ขาดการสร้างมูลค่าเพิ่มในโซ่อุปทานนั่นเอง และในการสร้างองค์ความรู้ดังกล่าว การมองเห็นภาพรวมของระบบเศรษฐกิจจึงจำเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ ในระบบเศรษฐกิจหนึ่งๆ นั้นประกอบไปด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ธุรกิจต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ กล่าวโดยสรุป ธุรกิจต้นน้ำคือ การผลิตวัตถุดิบที่มีคุณภาพสู่ตลาด กลางน้ำคือ การนำเอาวัตถุดิบที่มีคุณภาพมาแปรรูปเพื่อการผลิตต่อไป และปลายน้ำคือ การผลิตสินค้าเพื่อการบริโภคท้ายสุด

ในระบอบทุนนิยมที่มุ่งหวังกำไรสูงสุด ซึ่งทำให้จำเป็นต้องลดต้นทุนมากที่สุดเพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก กลุ่มธุรกิจกลางน้ำและปลายน้ำมักจะกดราคาราคาสินค้าวัตถุดิบ ด้วยเหตุผลเรื่อง “ต้นทุน” จึงไม่แปลกที่กลุ่มเกษตรกรจะไม่สามารถพึ่งพาตัวเองได้ และความมั่งคั่งจะตกแก่ธุรกิจกลางน้ำและปลายน้ำเท่านั้น อีกทั้งสองกลุ่มนี้ยังนิยมการผูกขาดสินค้าวัตถุดิบอีกด้วย เช่น ผลิตภัณฑ์กาแฟ และข้าว

ปัจจุบัน ความนิยมการดื่มกาแฟทำให้เกิดผลิตภัณฑ์กาแฟหลากหลายรูปแบบและตรา ทั้งกาแฟสำเร็จรูป กาแฟคั่วบด กาแฟพร้อมดื่ม และกาแฟสดในร้านกาแฟ แต่ละตราสินค้าจะมีแหล่งวัตถุดิบ

ผูกขาดเฉพาะตัวเอง ผู้ปลูกกาแฟมีหน้าที่ปลูกตามคำสั่งเท่านั้น ไม่ได้เรียนรู้วิธีการปรับปรุงพันธุ์ การคัด
บด การหาคาแฟอื่นๆ รongรับผลผลิต ทำให้ถูกกดราคาตลอดเวลา ส่วนผู้ผลิตกลางน้ำเองก็มีภาระต้อง
รับผิดชอบธุรกิจต้นน้ำนี้มาก และในบางกรณีอาจไม่มีทุนพอที่จะปรับปรุงคุณภาพวัตถุดิบให้ดีขึ้น
ทางออกคือ การสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ธุรกิจต้นน้ำ เรียนรู้การปรับตัวให้เข้ากับความต้องการของตลาด
และใช้เทคโนโลยีการเกษตรบำรุงดิน พันธุ์พืช และขยายพันธุ์ใหม่ เพื่อให้ได้มูลค่าที่เพิ่มขึ้น มีอำนาจใน
การต่อรอง ไม่เช่นนั้น เกษตรกรอาจนำทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้ไปเสนอขายให้แก่รายทุนต่างชาติ ที่
พร้อมจะเข้ามาดักดวงประ โยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของเรา ดังปรากฏในข่าวหลายครั้งว่า สัตว์สงวน
ของไทยถูกลักลอบขนออกนอกประเทศเสมอ

ส่วนข้าวนั้น ถือเป็นตัวอย่างผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูงและซับซ้อน เนื่องจากสามารถนำไปผลิต
แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่นๆ ได้อีก เริ่มจากข้าวเปลือกหอมมะลิ สามารถจำแนกออกเป็น ปลายข้าว ข้าว
กล้อง และข้าวขาว ปลายข้าวทั้ง 3 ชนิด สามารถนำไปผลิตแป้งชนิดต่างๆ ได้แก่ แป้งข้าวขาว แป้งข้าว
กล้อง จากนั้นส่งไปยังโรงผสมแป้งเพื่อนำไปผลิตเป็นแป้งสำเร็จรูป สำหรับทำอาหาร เช่น แกล็ก มีฟีน
ซาลาเปา ขนมปัง ส่วนข้าวกล้องและข้าวขาวก็นำไปบรรจุถุงเพื่อจำหน่าย หรือนำไปผลิตสุราก็ได้

นอกจากนี้ ข้าวแต่ละชนิดยังมีระบบโซ่อุปทานทั้ง 3 ระดับ อาทิ ระบบโซ่อุปทานของแป้งข้าว
หอมมะลิและแป้งข้าวกล้อง ในระดับต้นน้ำ หลังจากที่เกษตรกรเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว รัฐก็จะรับประกันราคา
ข้าวเปลือกส่วนหนึ่ง อีกส่วนเกษตรกรจะนำไปขายให้แก่พ่อค้าคนกลางหรือสหกรณ์ ในระดับกลางน้ำ
ข้าวจะขายต่อให้โรงสี ผลิตภัณฑ์ที่ได้เพิ่มมาคือ ปลายข้าว หรือให้โรงบดแป้งและโรงผสมแป้ง เพื่
นำไปใช้ทำอาหาร ขนมอบต่างๆ ในระดับกลางน้ำนี้ มีธุรกิจต่อเนื่อง เช่น ผู้ประกอบการผสมแป้ง
โรงงานน้ำตาล ซีสต์ แกล็ก ฯลฯ ร้านเบเกอรี่ ขนมไทย ผู้ผลิตบรรจุภัณฑ์ บริษัทขนส่ง ฯลฯ ในระดับปลาย
น้ำ ได้แก่ ผู้บริโภคสุดท้าย

จากระบบโซ่อุปทานข้างต้นนี้ แสดงให้เห็นความเกี่ยวโยงกันทั้ง 3 ระดับ กล่าวคือ ในระดับ
ปลายน้ำ หากผู้บริโภคสุดท้ายพอใจสินค้า เกิดการบอกและการบริโภคสูงขึ้น ทำให้ผู้ผลิตกลางน้ำต้อง
เพิ่มการผลิต และความต้องการวัตถุดิบในระดับต้นน้ำก็จะสูงขึ้นโดยอัตโนมัติ อย่างไรก็ตาม เมื่อ
มูลค่าเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในระดับกลางน้ำ ต้นทุนก็มักจะเพิ่มขึ้นด้วย โดยเฉพาะค่าขนส่ง ดังนั้น เกษตรกร
ในระดับต้นน้ำจึงมักถูกกดราคาวัตถุดิบ ทำให้ไม่สามารถลืมหือตาอำปากได้ คำถามคือ จะแก้ไขได้อย่างไร

ไม่เพียงแต่ข้าวพันธุ์ที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจเท่านั้น ประเทศไทยถือเป็นแหล่งปลูกข้าวหลากหลาย
พันธุ์พื้นเมือง อาทิ กล้องหอมมะลิ สังข์หยด สีนิล เล็บนก ฯลฯ ข้าวพื้นเมืองเหล่านี้ อาจไม่มีมูลค่าสูงทาง
เศรษฐกิจ เนื่องจากถูกจำกัดด้วยพื้นที่ ภูมิอากาศประจำท้องถิ่น และฤดูกาล กล่าวคือส่วนมากปลูกได้เพียง
ปีละครั้ง ทว่าดีต่อสุขภาพ เป็นที่ต้องการของตลาดระดับบน ดังนั้น ควรนำมาเผยแพร่และสร้างมูลค่าเพิ่ม
ให้สินค้า และจำหน่ายต่อไป

นอกจากนี้ พบว่าพืช ผลไม้พันธุ์พื้นเมืองต่างๆ นับวันจะสูญหายไป เนื่องจากไม่เป็นที่ต้องการของตลาดทั้งภายในและภายนอกประเทศ อาทิ ละครูด พุเรียน ปัจจุบัน ละครูดที่วางขายตามท้องตลาดมักเป็นพันธุ์มาเลเซีย เนื่องจากมีขนาดผลใหญ่กว่า และรสหวานไม่เท่าพันธุ์พื้นเมืองไทย ส่วนพุเรียนนั้น ในอดีตมีหลายสิบพันธุ์โดยเฉพาะที่ปลูกได้ดีใน จ.นนทบุรี เช่น กระดุม คุ่มทอง อีรวง ฯลฯ แต่ด้วยขนาดผลเล็ก เม็ดในใหญ่ จึงไม่เป็นที่นิยมมากนัก ประกอบกับพื้นที่เพาะปลูกลดน้อยลงจากการขยายตัวของเมือง ทำให้เกษตรกรหันมาปลูกพันธุ์ที่ให้ผลตอบแทนสูง เช่น หมอนทอง ก้านยาว ชะนี แต่เมื่อผลผลิตล้นตลาด ราคาสินค้าก็ตก ท้ายที่สุด นอกจากความหลากหลายของพืชพรรณจะสูญหาย เกษตรกรจะเป็นผู้เสียประโยชน์มากที่สุด

โดยถือว่าเป็นพันธกิจหนึ่ง สพท. มีหน้าที่สร้างฐานการผลิตในระดับต้นน้ำให้มั่นคง พร้อมประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในการอนุรักษ์ พัฒนา และปรับปรุงฐานทรัพยากรของชาติให้คงอยู่ต่อไป

สรุป

ประเทศไทยจัดว่ามีความหลากหลายทางชีวภาพสูง เนื่องจากมีลักษณะภูมิประเทศแตกต่างกันในแต่ละภาค ความแตกต่างนี้ ทำให้ประเทศร่ำรวยทรัพยากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรที่เป็นอาหารและยารักษาโรค นับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 1 การพัฒนาประเทศมุ่งเน้นไปที่การ “รับจ้างผลิต” เพื่อการส่งออก (OEM) และส่งออกวัตถุดิบ อาทิ ข้าว โปด ยางพารา มันสำปะหลัง อย่างไรก็ตาม การพัฒนาดังกล่าวไม่สามารถยั่งยืนต่อไปได้ เนื่องจากขาดการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรในระดับพื้นฐาน เช่น พันธุ์พืช สัตว์ป่า สมุนไพร ฯลฯ รวมทั้งการพัฒนาต่อยอด สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ทรัพยากรเหล่านี้ ในระบอบทุนนิยมที่การแข่งขันขับเคลื่อนทางธุรกิจที่รุนแรงขึ้น การช่วงชิงทรัพยากรดูเหมือนจะเป็นเรื่องธรรมดา ด้วยเหตุนี้ ประเทศไทยไม่สามารถอยู่นิ่ง เพิกเฉยต่อการใช้ทรัพยากรชาติที่ไม่เหมาะสมและเป็นธรรม ทว่าจัดระเบียบ บันทึกรจัดการ พัฒนา ให้เกิดความยั่งยืน และแบ่งปันระหว่างภาคส่วนต่างๆ อย่างเหมาะสม ที่สำคัญคือ การพิทักษ์ผลประโยชน์ของชาติ